

VALERIU MATEI

VALERIU MATEI

„Autorul nu scrie cu stiloul, ci cu o creangă de salcie plângătoare. Totul este înfiorat de emoție, tremurător. Și aceasta fără să se ajungă vreodată la melodramă. Poet cultivat și modern, Valeriu Matei își estetizează cu bun gust emoțiile, le radicalizează expresiv, le transformă într-o viziune” (Alex Ștefănescu „România literară”, nr.21-28, București, 1995). „Valeriu Matei este o voce inconfundabilă (de dincolo de Prut) în lirica românească...

Nu întâmplător poezia lui Valeriu Matei a fost tradusă și publicată în engleză, franceză, germană, rusă, turcă, bulgară, greacă, suedeză, letonă, maghiară, macedoneană. El a intrat în universalitate direct din Chișinău...” (Ion Manea „Viața liberă”, Galați, anul XV, nr. 2299, 8.01.2008)

S-a născut la 31 martie 1959, în comuna Cazangic, județul Lăpușna, Basarabia.

1966-1974 - Urmează școala medie din satul natal; redactează revista literară a școlii „Luceafărul”.

În 1973 debutează în presa pentru copii.

1974-1976 - Urmează școala medie românească nr.2 din orașul Leova, pe care o absolvă cu medalie de aur

1976-1979 - Este student la Universitatea de Stat din Moldova, facultatea de istorie; frecventează cenaclurile literare „Mihai Eminescu” și „Luceafărul”.

1979-1983 - Studiază la Universitatea de Stat „Mihai Lomonosov” din Moscova, facultatea de istorie, catedra de etnologie, pe care o absolvă cu excelență. Debutează în

1980 cu poezii, în ziarul „Tineretul Moldovei” din Chișinău. În

1981 publică versuri și în presa literară din România („Orizont”, „Luceafărul”, „Cronica”, „Convorbiri literare”, „Tribuna”, „Steaua”, „Transilvania”, „Familia”).

În 1985 versurile sale încep să apară în publicațiile literare din Chișinău. I se acordă premiul pentru poezie al revistei „Orizontul” (Columna)

1987 - Piesa de teatru „Prologul” este premiată la concursul de dramaturgie al Ministerului Culturii și se montează pe scena Teatrului Național „Mihai Eminescu” din Chișinău.

1988 - Apar la editura „Literatura artistică” din Chișinău volumul de poezie „Stâlpul de foc” și nuvela istorică „Peregrinările și suferințele spătarului Neculai din Milești.

1990 - Apare la editura „Hyperion” din Chișinău volumul de versuri „Somn de lup”; devine membru al Uniunii Scriitorilor din România.

1993-1994 - este directorul editurii „Hyperion”; redactor - șef al săptămânalului „Mesagerul”

1994 - Apare la editura „Junimea” din Iași volumul de versuri „Moartea lui Zenon”

1995 - I se conferă „Marele premiu Nichita Stănescu pentru poezie română contemporană”.

1996 - I se acordă premiul „Mihai Eminescu” al Academiei Române și premiul pentru poezie al „Academiei Internaționale Mihai Eminescu”.

2000 - I se decernează medalia „Mihai Eminescu” (România)

2002 - I se decernează marele premiu „Nichita Stănescu” al Municipiului Ploiești pentru „Opera Omnia” și „Trofeul Nichita Stănescu”.

2003 - Apar volumele de versuri „Dimineața marelui oraș”, „Orfeu și singurătatea” și „Grecia imaginară”

2004 - I se conferă „Ordinul Național Steaua Română” în grad de Comandor; I se decernează premiul pentru literatură al diasporei române din Germania

2008 - La editura Fundației culturale „Poezia”, din Iași, apare volumul „Ziliada” (Cartea I); premiul pentru poezie al Uniunii Scriitorilor din Moldova. Este director adjunct al Institutului de Filologie al Academiei de Științe a Moldovei

2009 - La editura bucureșteană „Biodova” , apare volumul „101 poeme”

2010 - La editura ieșeană Feed Back apare o nouă ediție a volumului „Somn de lup”, iar la editura „Princeps Edit” apare, în colecția „Ediții critice”, antologia de poeme „Elegiile fiului risipitor”. Este decorat cu distincția supremă a Republicii Moldova - „ORDINUL REPUBLICII”

POMUL

Nori grei asupra mea se-adună.

E frig.

E noapte.

E furtună.

Mă las păscut de cal și cerb,

mă las învins de dor de verb

și în adânc cobor să scot

os de sarmat, de scit, de got,

osul cel dacic ce ne ține

către un veac ce nu mai vine,

osul roman ce-nfruntă vidul

cu-n vers din Tristia lui Ovidiu,

os de țăran și os domnescu

purtat în piept de Eminescu -

de ele-mi sprijin rădăcina

și-apropii stelelor - țărâna.

1982

CINA CEA DE TAINĂ

Presimt căderea. Pasărea Fenix

în vis îmi apare lipsită de jar,

pe scena cu toate luminile stinse

când viața și moartea mă împart egal.

Umbre și neguri mă duc în ispită,

străin cu ai mei, cu străinii înfrățit

aștept la cina de taină o pită

pe care s-o împart liniștit -

pentru prieteni, pentru trădare,

pentru că nu pot să uit -

câte o hrincă din pâinea cea mare
și-o rază din sufletu-mi mut.

1984

NECUNOSCUTA

când prin parc spre înserare
singuratică trecea
unda pasului ei moale
frunza toamnei viscolea

ca pe o minune rară
o priveam robit de vrajă -
chip de vis în prag de seară
cu toți îngerii de strajă

i-aș fi spus în acea clipă
de ce-mi plânge inima,
însă taina cu aripa
coperise gura mea

1984

Reînviată
lângă morminte
ca niște litere
fără cuvinte
ele adună
clipele vieții
și înserările,
și diminețile,
cu aripi de nor
amestecă, vântură
cenușa pământului
și focul de dincolo.

1984

VESTITORUL

Peste margini de prăpăstii
trece călărețul dac,
duce-n pumn o pasăre
domnișoarei din iatac.

- Domnișoară-a mea lupoaică,
iată pasărea ce cântă
dinspre morți a nemurire
și iubirea ne-o descântă.

INDEPENDENȚA
ROMÂNĂ *Independența
prin Cultură*

Șterge-i de pe-aripi cenușa
norilor străpunși de sulii
și dă-i drumul să o vadă
lupii hăulind pe ulii.

Leagă-i la picior scrisoare
cătrec zeul de pe creste,
spune-i că sufletu-mi tânăr
va veni curând cu veste.

8 mai 1988

ÎMPĂCARE

nu mai pot întinde mâna
peste partea ta de umbră,
prin ființa mea întruna
umbra neființei umblă,

vinețiile ei plete
se-ncâlcesc în al meu sânge,
soarele-asfințind în pete
razele de ele-și frânge,

am rostit numele tău
să te regăsesc în mine,
răstignirea peste hău
împăca lumea cu sine,

doar o jertfă, numai una,
și zidul de despărțire
ce-atingea cu vârful luna
se surpă dintr-o privire;

te-am găsit - erai credință
într-o lume neschimbată,
destrămând cea neființă
în ființa mea-ntrupată

1991

LACRIMĂ ÎN PUSTIU

dincolo de poem,
de Logos și de tăcere,
dincolo de raza de soare,
de liniștea ce ascunde
simfonia izvoarelor,
dincolo de durerea divizării
ființei, neamului, țării,
dincolo de singurătate,

lui Grigore Vieru

de bucurie și de abis,
nu vei putea să treci
decât înrourându-ți sufletul
cu această lacrimă -
singură,
purtând culorile mării
într-un pustiu fără de viață

14 februarie 1995

INDEPENDENȚA ROMÂNĂ

*Independența
prin Cultură*